

Кан, май 1955

Във всеки аромат има мистерия, всеки аромат има своята история. Това беше първият урок, който ми преподаде татко.

„*За да бъдеш парфюмерист, Софи, трябва да си детектив*, каза ми той, докато съсредоточено капваше в епруветката и капваше капчици парфюмно масло с капкомера. Щеше да смеси разтворител и да помирише, после пак щеше да разбърка и пак да помирише, докато остане напълно доволен. Само тогава щеше да навлажни *mouillete** и да ми я подаде.

– Е, какво виждаш? – щеше да ме попита.

Защото това бе истинският въпрос: къде ще ме заведе ароматът. Аз щях да вдишам дълбоко и за миг щях да се пренеса далеч. Ароматът на жасмин загатваше за безгрижни слънчеви дни. Мирисът на дим връщаше спомена за хладна есенна нощ и топло *касуле*** за вечеря. Уханието на земя ме връщаше в дома ни Грас***: каменна селска къща, заобиколена от ниви със слънчогледи и лавандула, чиито прозорци стояха отворени, за да влиза свежият уханен въздух в стаите. Почти можех да доловя върху езика си вкуса на прах от сухата земя, докато потъвах в спомена за парчето хартия с размазани мастилени букви – телеграмата, която ни съобщи за смъртта на татко.

По природа татко не беше войник. Той бе тих, благороден човек, който най-много обичаше ухаещите полета на Прованс и изобилието, което те даряваха, за да създава своите парфюми. В деня, в който ни напусна, за да се присъедини към борбата срещу нацистите, аз бях малко момиче, на прага на женствеността, а лавандулата бе в разгара на цъфтежа си и хълмовете бяха обагрени в лилаво и синьо. Тогава го видях за последен път – силует на фона на слънчевия хоризонт. В този ден мама пое финансите на семейния бизнес. Това бе денят, в който за пръв път осъзнах, че животът невинаги протича така, както ти искаш.

* Малка лентичка лакмусова хартия. – *Б. пр.*

** Касуле – класическа френска рецепта за боб в гърне с месо и подправки. – *Б. пр.*

*** Грас – град в Южна Франция на Лазурния бряг, известен с парфюмерийната си индустрия, наричан столицата на парфюмите, днес предградие на Ница. – *Б. пр.*

Известието за смъртта му дойде следващата пролет, заедно с документите и малко лични вещи. Прах, кръв и страх. Мирисът на един живот, който беше жестоко погубен. Както всички аромати и този се запечата в паметта ми и аз продължавам да го пазя и до днес. Един спомен. Един въпрос за това какво би могло да бъде бъдещето. Въпрос, останал без отговор.

Въздъгнах, затворих малкото стъклено шишенце и го върнах на мястото му в моя офис. Беше почти края на работния ден. Време да затворим. Стоях и се разкършвах, въртейки главата си ту на една, ту на друга страна, за да отпусна схванатия си врат. Прекарвах повече от времето си, работейки върху нови комбинации от аромати или в наглеждане на тримата парфюмеристи, които ми помагаша в лабораторията в Грас. Те разработваха търговските аромати, които продавахме на компании за перилни препарати, докато аз създавах парфюмите. Това беше специалността ми: луксозните ухания. Уморено въздъгнах. Боже, как исках да съм в Грас!

По време на туристическия сезон татко винаги настояваше да го придружавам в малкия ни бутиков магазин в Кан, с изглед към морето. Той мечтаеше един ден да стана лицето на „Дювал“ и ме учеше колко важно е да бъда мила и общителна с клиентите. Въпреки скромния си произход, той лесно завързваше учтив разговор с богатите туристи, които всяка година идваха и си отиваха.

Аз обаче се чувствах много по-добре сред стотиците епруветки в нашата лаборатория или сред нивите и полетата под необятното южно небе, където можех да преследвам нови аромати и ухания. Но ето че сега онова срамежливо дете трябваше да върти бизнеса. Когато бе необходимо, играех доста добре ролята на уверена дама от хайлайфа. Налагаше се да го правя. Не можех да понеса мисълта да разочаровам татко.

Прекарах последните две седмици в Кан, в моя апартамент в стария средновековен квартал „Ле Суке“ и в бутика. Останах в града до края на август, като от време на време ходех до фабриката в Грас, за да наглеждам как вървят нещата там. И главно за да проверя как е майка ми. При мисълта за нея усещах в устата горчив привкус. Колкото и да ми бе неприятно, рано или късно трябваше да я навестя. Можех само да се надявам, че този път ще бъде различно. Че ще я намеря здрава и щастлива, а не свлечена полупияна до полупразната бутилка. Надявах се за това чудо от толкова дълго време, че вече не мога да си спомня.

– Натали, би ли погледнала рафтовете, моля? – извиках, взех ключовете и заключих вратата, разделяща предната част на магазина от офиса в задната. – Време е да затваряме.

Краката ме боляха от новите обувки. Главата ми пулсираше от опитите да създам нов аромат.

– Днес се справихме добре – рече Натали, прибирайки дълъг кичур от посребрената си коса зад ухото. – Да благодарим на Бога за богатите филмови звезди. Не мога да повярвам, че видях самия Бернар Блие! Той купи три парфюма за жената с него! Боже! Тя беше прелестна и изискана!

– Щом казваш – усмихнах се на ентузиазма ѝ.

Натали Бюзе беше красива, елегантна и мила. Всичко, което моята майка не бе. Тя се гордееше с работата си и с магазина, и това личеше във всичко, което правеше. Бях ѝ дълбоко благодарна за надеждното присъствие и абсолютната подкрепа. Докато беше жив, татко ѝ имаше пълно доверие и оставяше магазина изцяло в нейните ръце, когато се оттегляше, за да работи в Грас, през останалата част от годината. Тя беше отличен търговец и се радваше на срещите с холивудски звезди и туристи, които случайно влизаха в магазина. Въпреки че обичах да гледам стари филми с моята по-възрастна съседка в Грас – мадам Клое, известните и богатите не ме впечатляваха. Моите герои работеха в големите парфюмерийни къщи: „Герлан“, „Фрагонар“, „Молинар“.

– Жалко, че ти вече беше излязла за обяд – отбеляза Натали, докато забърсваше стъклените рафтове и местеше флаконите ту вляво, ту вдясно, за да избърше невидимия прах. – Винаги пропускаш известните имена.

– Да, голям срам – промърморих, докато преглеждах касата.

Извадих банкнотите от чекмеджето и ги сложих в чантата с цип. Изминалата седмица беше дълга и аз нямах търпение да се прибера у дома, да седна на балкона и да почета книга с чаша вино в ръка. Погледнах ръчния си часовник с надеждата, че вече показва шест, и се намръщих. Имаше още четвърт час, докато затворим.

И в този миг, като по поръчка, входната врата се отвори и пропусна свеж полъх от морския бриз. Разкроената ми пола се завъртя около глезените и кичур от тъмните ми къдрици падна върху лицето ми. Промърморих тихо проклятие, раздразнена от вятъра, който винаги заплиташе косата ми.

Висока, слаба жена, облечена в розови панталони „Капри“ и ослепително бяла блуза, затвори вратата зад себе си. Лицето ѝ почти изцяло бе скрито зад огромни тъмни очила и цветен копринен шал.

– Какъв вятър! Напомня ми за Калифорния! – отбеляза тя, упътвайки се бързо към задния ъгъл на магазина, далеч от прозорците и витрината.

Веднага забелязах елегантността и лекия ѝ американски акцент. Поредният турист.

– Добър ден, мадам! – Натали веднага превключи на английски език с тежък акцент. За да работи човек в град, който привлича толкова много чужди туристи, бе задължително да разбира и говори добре английски. Татко държеше изключително много на това.

– Мога ли да ви помогна, ако търсите нещо специално? – предложи любезно тя. – Имаме божествен нов парфюм, който току-що разработихме. „Пролет“. Много е популярен сред американките.

– Бих искала първо да разгледам. Благодаря. – Жената взе едно шишенце, завъртя го и го върна на лавицата, без дори да го помирише. После взе друго и направи същото с него, преди да хвърли разтревожен поглед през рамото си към вратата.

Наблюдавах я зад щанда. Тя не свали слънчевите си очила и цялото ѝ поведение беше малко странно. Сякаш се криеше от някого. Дрехите ѝ бяха перфектни. На ръката ѝ висеше чанта „Ерме“. Няколко кичура руса коса се бяха измъкнали под шала и падаха около скулите. Ако човек се загледаше по-внимателно, щеше да забележи, че диша учестено.

– Мадам, мога ли да ви помогна? – предложих, като пристъпих напред.

Тя трепна и се обърна. Усмихна се срамежливо и тръгна към щанда. Облак от ванилия и люляк достигна до обонянието ми. Сладък аромат с тежък цветен букет върху ванилова основа. Не ѝ подходеше.

Непознатата най-накрая свали очилата си.

– Да, всъщност *можете* да ми помогнете. Ако бъдете така любезна. Отговорът заседна в гърлото ми. Очите ѝ с цвета на Средиземно море гледаха право в мен, докато аз не можех да откъсна поглед от бледата кожа, красивия прав нос, перфектните устни и скули. Познавах това фино лице. Бях го виждала дузина пъти по кориците на списанията. Бях го виждала на големия екран. Тя беше любимката на мадам Клое.

– Грейс Кели – промълвих.